

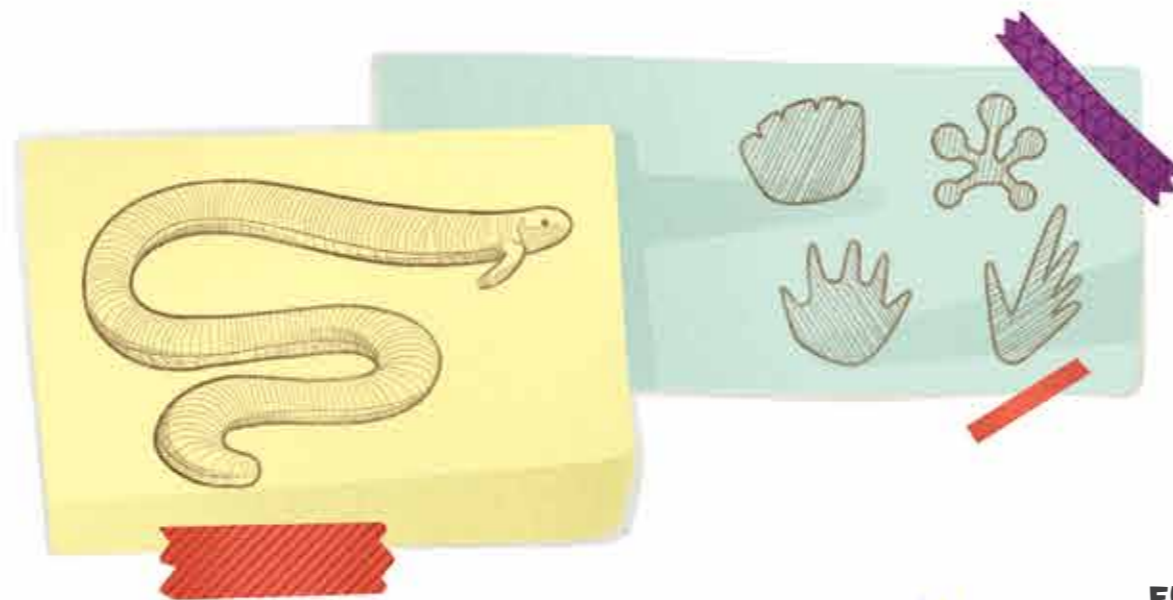
29 cm

Realus knygos
dydis

TURINYS

ĮVADAS	4
AUSTRALIJOS ILGAKAKLIS VĖŽLYS	6
KAIMANINIS VĖŽLYS	8
GALAPAGŲ VĖŽLYS	9
GRIFINIS VĖŽLYS	10
KINIJOS MINKŠTAŠARVIS VĖŽLYS	12
ŽALIASIS VĖŽLYS	13
KARALIŠKOJI KOBRA	14
TEKSASO BARŠKUOLĖ	15
RAIŠTINĖ GYVATĖ	16
SMAILIANOSĖ MADAGASKARO GYVATĖ	18
JUODOJI MAMBA	19
RYTŲ KORALINĖ GYVATĖ	20
GABONINĖ ANGIS	22
ILGANOSĖ ANGIS	23
RAGUOTOJI ANGIS	24
GELTONPILVĖ JŪRŲ GYVATĖ	25
ANAKONDA	26
KARALIŠKASIS PITONAS	28
SKRAIDANTIS DRIEŽAS	30
RAUDONAKIS KROKODILINIS SCINKAS	32

DYGLIAUODEGĖ AGAMA	33
DŽEKSONO CHAMELEONAS	34
ŽALIOJI IGUANA	36
EUROPINIS LAPAPIRŠTIS GEKONAS	37
JŪRINĖ IGUANA	38
SMĖLINIS NAMIBO GEKONAS	40
ŠARVUOTASIS DRIEŽAS	41
RAUDONGURKLIS ANOLIS	42
MEKSIKIETIŠKAS KURMINIS DRIEŽAS	44
RAUDONGALVĖ AGAMA	46
PAPRASTASIS BAZILISKAS	48
TRAPUSIS GLUODENAS	49
ŠIURPUSIS NUODADANTIS	50
KOMODO VARANAS	52
TUATARA	54
MISISIPĖS ALIGATORIUS	56
KROKODILINIS KAIMANAS	58
GAVIALAS	59
NILO KROKODILAS	60
BRIAUNAGALVIS KROKODILAS	62

ĮVADAS

Jei skaitai šią knygą, tikriausiai manai, kad gyvatė ar iguana yra žavingi gyvūnai... **Ir tai tikra tiesa!**

Priešingai nei mano dauguma žmonių, ropliai iš tikrųjų yra **ypatingi** gyvūnai, pasižymintys **neįprastomis** savybėmis, o jų atsiradimo istorija siekia labai senus laikus. Jų kūnas padengtas **žvynais**, todėl jų oda neperšlampa, bet keista, kad jie vis tiek švelnūs paliesti ir visai negleivėti.

Dar viena savybė gali nustebinti – ropliai niekada nesustoja augti. Taip yra dėl to, kad jie neriasi iš odos, o tai reiškia, jog atėjus laikui ropliai tiesiog pakeičia seną odą **nauja**.

Ir tai dar ne viskas...

Ar žinotai, kad kiaušinio inkubacijos **temperatūra** lemia roplio **lytį**? Pavyzdžiui, **vėžlių, krokodilų** ir daugybės rūšių **driežių**. Kiti ropliai, pavyzdžiui, **trapusis gluodenas**, visai nededa kiaušinių. Mama susilaukia jauniklių, kurie iš karto gali pasirūpinti savimi. Tikriausiai jau žinai, kad visi ropliai yra **šaltakraujai** padarai. Tai reiškia, kad jų kūno temperatūra tiesiogiai priklauso nuo **aplinkos**.

Būtent dėl to jie turi ilgai šildytis **saulėje**, kad galėtų bent šiek tiek pajudėti, o kai pasidaro pernelyg karšta ar šalta, turi ieškoti kur pasislėpti.

Roplių galima sutikti visuose žemynuose (išskyrus Antarktidą, kur jiems gerokai per šalta!), skirtingose aplinkose – **dykumose, miškuose ir jūrose**. Ne visada galime juos pamatyti, nes dauguma roplių yra labai **hailūs** ir nuo mūsų **slepiasi** naudodamiesi savo gebėjimu **užsimaskuoti**.

Šioje knygoje sužinosi ir apie kai kuriuos **pavojingus roplius**. Vieni turi mirtinų **nuody**, kiti itin **aštrius dantis**, o tretį uždusina savo aukas stipriai jas apsvydamį savo kūnu.

Dar yra labai **spalvingų** roplių, galinčių **skraidyti** arba vaikščioti **vandeniui**, o kai kurie gyvena atokiose salose, apie kurias tikriausiai nė nenutuokei.

Sužinosi apie roplių įpročius ir jų kūnus bei daug kitų įdomių faktų.

AUSTRALIJOS ILGAKAKKLIS VĖŽLYS

Australijoje gyvena įdomus pusiau vandens, pusiau sausumos **vėžlys**, visą dieną mėgstantis tūnoti gėlavandens telkinio dugne. Užėjus sausrai ir telkiniui išdžiūvus, šis vėžlys užsikasa po lapais ir laukdamas **lietingojo sezono** įminga.

Sunku nepastebėti jo ilgo siauro **kaklo**, kuris siekia beveik pusės karapakso (t. y. kiauto) ilgį. Kai vėžlys po vandeniui, jam užtenka ištiesti kaklą ir pakelti galvą arčiau vandens paviršiaus, kad galėtų įkvėpti. Šitoks kaklas labai praverčia **medžiotant**: ištiesęs jį vėžlys smūgiuoja, **įsiurbia** auką į plačiai pražiotus žandikaulius, kurie iškart kietai užsiveria.

GERIAU JŲ NEPYKDYTI!

Jei kas nors sudrumsčia ilgakaklio vėžlio ramybę, iš pažastyse ir kirkšnyse esančių liaukų jis išleidžia **dvokiantį geltoną skystį**, kuris priverčia kitus gyvūnus laikytis atokiau.

MOKSLINIS PAVADINIMAS:

Chelodina longicollis

MITYBA: mėšėdis

ILGIS: 25 cm

GYVENAMOJI VIETA: gėlo vandens telkiniai

GYVENIMO TRUKMĖ: 35 metai

KELIAMO PAVOJAUS LYGIS: žemas

DAUGINIMASIS: trapaus lukšto kiaušinius deda naktį arba ką tik palijus

IŠKELIA GALVĄ Į PAVIRŠIŲ ĮKVĖPTI.

JŲ KAKLAS YRA BEVEIK PUSĖS KIAUTO ILGIO!

KAIMANINIS VĖŽLYS

Dumblu padengtame **mažo ežerėlio** dugne galima aptikti į tankią augmeniją įsirausųj kaimaninį vėžlį. Dugne lengviau pasislėpti medžiojant, taip pat galima rasti taip mėgstamų vandens augalų. Daugiausia laiko šie vėžliai praleidžia **vandenyje**, į sausumą išlipa tik retomis progomis – prireikus **pasišildyti** saulėje arba atėjus metui **dėti kiaušinius**.

Jo žandikaulis yra stipraus, kaulėto ir bedančio **snapo** formos.

MOKSLINIS PAVADINIMAS:

Chelydra serpentina

MITYBA: *visaėdis*

ILGIS: *50 cm*

GYVENAMOJI VIETA: *gėlo arba sūraus vandens telkiniai*

GYVENIMO TRUKMĖ: *30 metų*

KELIAMO PAVOJAUS LYGIS: *vidutinis*

DAUGINIMASIS: *netoli vandens*

iškastoje duobėje padeda 20–30 kiaušinių

JIS KANDA LABAI GREITAI IR MIRTINAI:
suaugęs vėžlys gali lengvai nukąsti žmogaus pirštą.

TAI NESOCIALŪS, VIENATVĖ MĖGSTANTYS ROPLIAI. JIE GALI BŪTI GANA AGRESYVŪS IR GREITAI BEI STIPRIAI ĮKĄSTI BET KAM, KAS PRISIARTINA.

GALAPAGŲ VĖŽLYS

Galapagų vėžlys – švelnus milžinas, sveriantis daugiau nei **400 kilogramų**. Mirkdamas vandenyje, kaitindamasis saulėje ir ėsdamas, tingiai ir ramiai gyvena gražioje **Ramiojo vandenyno** salose, kurių pavadinimu pavadintas ir jis pats.

Jo **kojos** itin stambios, nes turi išlaikyti tokį didelį svorį. Didžiulis kupolo formos **karapaksas** iš tiesų nėra toks jau sunkus – jį sudaro korio formos struktūros, todėl kiautas yra lengvas ir vėžliui visai nesunku jį nešioti.

ĮDOMU TAI, KAD ŠIE VĖŽLIAI GALI IŠGYVENTI NEĖDĘ IR NEGĖRĘ NET APIE METUS.

Jo **mėgstamiausias maistas** – **opuncijos** (tam tikro kaktuso) vaisius, taip pat vėžlys minta kitais vaisiais, gėlėmis, lapais ir žolėmis – net ir labai kietomis – o viską be didelio vargo sutriausčia **galingais bedančiais nasrais**.

MOKSLINIS PAVADINIMAS:

Chelonoidis nigra

MITYBA: *žoliaėdis*

ILGIS: *1,8 m*

GYVENAMOJI VIETA: *salos*

GYVENIMO TRUKMĖ: *100 metų*

KELIAMO PAVOJAUS LYGIS: *žemas*

DAUGINIMASIS: *apvaliame lizde deda golfo kamuoliuko dydžio kiaušinius*

GRIFINIS VĒŽLYS

Grifinis vēžlis didžiąją gyvenimo daļi praleidžia **vandenyje**. Gyvena **giliose upēsē** stačiais krantais, bet kartais gali būt aptinkams ir ežeruose bei pelkēsē. Panirēs gali išbūt apie **20 minučių** ir taip gerai **maskuojasi**, kad ežero dugne beveik nematomas!

ŠIO VĒŽLIO ŽANDIKAULIS ITIN STIPRUS, O NEĮPRASTAIS KAUBURĒLIAIS PADENGTAŠ KIAUTAS PRIMENA ŽVYNUOTĄ ALIGATORIAUS NUGARĄ.

MOKSLINIS PAVADINIMAS:

Macrochelys temminckii

MITYBA: mėšēdis

ILGIS: 100 cm

GYVENAMOJI VIETA: gēlo vandens telkiniai

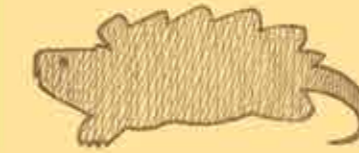
GYVENIMO TRUKMĒ: nežinoma

KELIAMO PAVOJAUS LYGIS: vidutinis

DAUGINIMASIS: sausoje žemēje padeda apie 100 kiaušinių

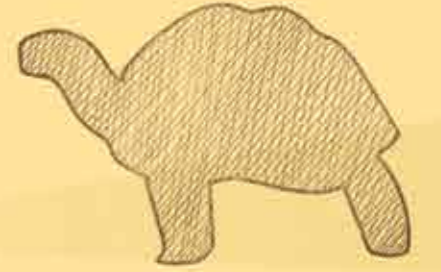

GRIFINIS VĒŽLYS

100 KG

GALAPAGŲ VĒŽLYS

400 KG

JO ŽANDIKAULIAI LABAI TVIRTI!

Grifinio vēžlio **liežuvis** paviršiuje yra j **sliekā panaši** ataugēlē. Alkanas vēžlis nejudēdamas tupi upēs ar ežero dugne plačiai pražiojēs nasrus, liežuvj naudodamas kaip **masalā**. Kai susidomējusi žuvis priplaukia arčiau, vēžlis jā **praryja**.

HMM...

KINIJOS MINKŠTAŠARVIS VĖŽLYS

Iš plėve padengtų kojų ir hidrodinaminės kiauto struktūros akivaizdu, kad šis vėžlys labai mėgsta vandenį. Jis gyvena šalia upių ar tvenkinių smėlėtu arba dumblinu dugnu, kuriame įgudusiai slepiasi ir maskuojasi – kyšo tik galva.

MOKSLINIS PAVADINIMAS:

Pelodiscus sinensis

MITYBA: mėšėdis

ILGIS: 25 cm

GYVENAMOJI VIETA: gėlo vandens telkiniai

GYVENIMO TRUKMĖ: 20 metų

KELIAMO PAVOJAUS LYGIS: žemas

DAUGINIMASIS: drėgnoje žemėje padeda 15–30 kiaušinių

Kaip ir galima suprasti iš pavadinimo, šio vėžlio kiautas ne gūbrėtas kaip anksčiau aprašytų vėžlių, bet padengtas **minkšta oda**. Dėl to gyvūnas yra vikresnis, bet labiau pažeidžiamas.

JIS TURI MAŽĄ STRAUBLIUKĄ PRIMENANTĮ SNUKELĮ, KURIO GALE YRA ŠNERVĖS. JOS TARSIS NARDYMO VAMZDELIAI PADEDA VĖŽLIUI KVĖPUOTI PO VANDENIU.

ŽALIASIS VĖŽLYS

MOKSLINIS PAVADINIMAS:

Chelonia mydas

MITYBA: žolėdis

ILGIS: 1,2 m

GYVENAMOJI VIETA: atogrąžų jūros

GYVENIMO TRUKMĖ: 80 metų

KELIAMO PAVOJAUS LYGIS: žemas

DAUGINIMASIS: iškasa duobes paplūdimiuose ir deda kiaušinius kas 2–4 metus

Žaliasis vėžlys, kaip ir kiti jūrų vėžliai, **sausumoje** juda **lėtai** ir sunkiai, bet vandenyje parodo puikius nardymo gebėjimus. **Hidrodinaminė** kiauto struktūra ir į pelekus panašios galūnės paverčia jį tikru plaukimo čempionu.

Jo **karapaksas platus**, glotnus, žaliai rudos spalvos, o pilvą dengiantis skydas – plastronas – geltonas. Kūno riebalai yra žalios spalvos – tikriausiai dėl vėžlio mitybos, kurią sudaro vien dumbliai ir vandens augalai.

Šis vėžlys gali įveikti tolimus atstumus – daugiau nei 2 600 kilometrus.

JIS PLAUKIA MAŽDAUG 3 KM/VAL. GREIČIU, BET JEI GRESIA PAVOJUS, GREITIS GALI SIEKTI NET IKI 35 KM/VAL.